

Cròniques d'un voluntari català als camps de refugiats de Grècia

Quim Gibert

Quim Gibert (Arenys de Mar, 1962) exerceix d'ensenyant de Secundària. Ha dedicat moltes hores a voluntariats socials. És membre del Casal Jaume I, de Fraga. Col·labora en el diari *La Mañana* i en altres mitjans de comunicació locals. És autor de *Qui estima la llengua, la fa servir* (2013). Com a testimoniatges del seu activisme ha publicat algunes cròniques de les seves vivències, uns textos alhora corprenedors i bells; en recollim dues, que contenen experiències en camps de refugiats en territori grec. Les fotografies que il·lustren les cròniques són de l'autor.

Família Kalaf, tenda 6YN, Vial

Roba i calçat conformen la major part de les provisions. Moltes de les peces de vestir són de segona mà. Algunes són noves de trinca, malgrat que la qualitat és discreta. També hi ha crema solar, sabó de bany, pasta de dents, jocs infantils, quaderns escolars, llegums envasats... Les prestatgeries, que emmagatzemen l'esmentat material i altres objectes, arriben pràcticament al sostre, la qual cosa permet tenir-ho ben endreçat.

Cada matí els voluntaris de FEOX fan via cap al magatzem, que comparteixen amb altres ONG's, amb les comandes del dia anterior, sol·licitades per les famílies de Suda i Vial,¹ els dos camps de l'illa de Quios, on s'acumulen centenars de refugiats en tendes i en naus. No sempre és possible satisfer les peticions des d'aquest punt de distribució. Els encàrrecs són col·locats en bosses de plàstic, que al seu torn són apilonades en la part de darrera de cotxes llogats per voluntaris de cara a fer el trasllat cap als camps. El de Vial, a uns 7 km. de Quios, nom també de la capital de l'illa, és immens. Ni FEOX ni cap altra ONG no hi té accés. I és que es tracta d'un camp sota control militar. L'única manera d'entrar-hi és per mitjà d'un dels refugiats. Els refugiats poden entrar i sortir lliurement dels camps. Fins i tot moure's per arreu de Grècia. Però tenen prohibit travessar cap altra frontera europea. El poder adquisitiu dels refugiats és escàs. Tampoc no disposen de papers en regla per gaudir d'un contracte legal de feina. I, per tant, queden com aparcats indefinidament en el tedi. Això explica potser els intents de suïcidis, els robatoris nocturns de mòbils, les baralles gairebé diàries davant la passivitat dels cossos de seguretat grecs.

¹ Suda és un barri de la capital de l'illa, a redós de les antigues muralles; s'hi va instal·lar, per als refugiats, un campament, avui ja desmantellat, tristament cèlebre per tota mena d'incidents que hi van ocórrer. Un centre d'acollida i identificació va ser establert a les instal·lacions d'una antiga fàbrica, Vial, a l'interior de l'illa.

Bona part dels naturals de Quios, illa que probablement va veure néixer Homer, rebutja la presència de refugiats. Hi han hagut protestes públiques. Seguint la costa des de la ciutat de Quios cap amunt hi ha Daskalópetra, una roca en forma de cadira. Suposadament Homer hi impartia ensenyances. No oblidem que l'autor de *L'Odissea* fa anar Ulisses rebotit, durant anys, pel Mediterrani.

El cotxe de la Isabel és ple de bosses preparades per lliurar a diferents famílies de Vial. El trajecte del magatzem fins a l'esmentat camp el fa més d'un cop cada dia. La sol acompanyar un refugiat eritreu, que és l'encarregat d'entrar les bosses al camp i de lliurar-les a les famílies sol·licitants. No tots els allotjats a Suda i Vial podran obtenir la condició de refugiats. Només ho poden ser els naturals de Síria, Afganistan, Iemen, Eritrea, Somàlia, Iraq i Palestina.

La Isabel és filla de Madrid. Autogestiona la seva estada a Quios, des de l'hivern, per mitjà d'un *fundraising*, un sistema virtual de recaptació de fons. Una volta arribats a Vial, la Isabel atura el cotxe rere uns matolls per dissimular la nostra presència. El noi eritreu dels encàrrecs baixa del cotxe amb dues bosses i s'esmuny. No passen ni dos minuts que una unitat de la policia ens convida a allunyar-nos del camp. La Isabel em diu que no hi estem obligats. Però que s'estima més evitar el conflicte amb els agents. Optem per canviar d'ubicació vorejant el recinte per un altre costat. Truca a l'eritreu per dir-li on som. Ens localitza i tornem tots tres cap a la ciutat de Quios gairebé amb la mateixa càrrega de sortida del magatzem. La Isabel tracta de prendre-s'ho bé. I diu que, cap a la tarda, hi tornarà una i altra vegada fins a aconseguir-ho.

Joan-Carles Mèlich, filòsof, sosté que un bon viatge (o una bona lectura, o una bona formació) han de viure una situació de pèrdua, de desorientació. I no de reafirmació de les conviccions del viatger, lector, aprenent, perquè, llavors, deixa de ser interessant. Afegeix Mèlich, que el bon viatge (la bona lectura, el bon aprenentatge) obre molts interrogants i dubtes.

Publicat en el diari *La Mañana*, de Lleida, el 21 d'octubre de 2017

La furgoneta de Dimitris

Ai, mare de déu! La furgoneta grinyola!! Comencem bé la setmana! Ens aturem de seguida en un voral de la carretera que mena cap a la perifèria d'Atenes. «Manca aigua», em diu en Dimitris, el xofer. Sortosament l'home sap de quin peu balla el vehicle, amb la qual cosa sol dur aigua en un parell de garrafes de plàstic. Un cop ha introduït prou aigua, l'atrotinat *Nissan Primastar* torna a rutllar. Uf! Abans d'atansar-nos a Malakassa, un camp de refugiats, passem pel centre de menors d'Ílion, de cara fer un primer lliurament.² I és que una hora abans, en el magatzem que l'equip de Dimitris dinamitza en el cor d'Atenes,

² Ílion i Malakassa són poblacions de l'Àtica, a 8 km al NO, i a 38 al NE, respectivament, del centre d'Atenes.

hem col·locat motxilles escolars en bosses de les grosses. No dubtem a encabir a la furgoneta tant les motxilles com els detergents i altres estris de neteja que *Human aid collective*, ONG alemanya, ens ofereix.

Dimitris i la seva furgoneta

A diferència d'altres camps, que funcionen amb mesures molt restrictives, a Malakassa s'hi pot accedir sense complicacions. Així i tot, és un recinte militaritzat, amb tanques i filats, i controls discrets per arreu. Els residents, ara mateix unes 500 persones (temps enrere, molts més), viuen en mòduls prefabricats. Hi ha una pista poliesportiva, un magatzem, que és el lloc on descarreguem el material, racons per passejar i poca cosa més.

Si el dilluns hem fet via cap a Malakassa, el dimarts ens arribem fins a una nau del polígon de Pikermi, no massa lluny de l'aeroport d'Atenes, on els holandesos *Stichting Christian Refugee Relief* ens subministren patates i altres hortalisses, que de seguida col·loquem en el *Nissan Primastar*. Corallienne, una universitària francesa en pràctiques, que estudia ciències polítiques, ens espera amb altres voluntaris en el magatzem de Dimitris. Atès que cap a migdia caldrà tenir embossats els aliments recaptats per distribuir-los entre les mares de família refugiades i els indigents de la barriada (i algun espavilat amb cara de pena) tan bon punt s'alci la persiana de l'esmentat magatzem.

El dimecres i el dijous enfilem cap al banc d'aliments d'Àgios Stéfanos, a una hora al nord d'Atenes. Hem de fer cua. Davant nostre hi ha sacerdots ortodoxos, que també arrepleguen queviures, atès que l'església grega disposa de locals amb cuines que serveixen àpats als veïns més necessitats de la parròquia. Més tard, quan arribem al

magatzem coincidim amb uns italians de *No name kitchen*, una ONG que actua a Patres, al Peloponès.

Refugiats fent cua en un punt de repartiment d'aliments, a Atenes.

El divendres ens desplaçem al mercat d'abastament alimentari d'Atenes. *Menelaos Fresh*, un dels tants majoristes, ens proporciona verdura i fruita al límit de la caducitat. Hi ha enciams pansits però les cebes encara semblen ufanoses. La primera parada la fem a l'exterior de l'Eleonas, un macrocamp de refugiats d'Atenes, que properament serà desmuntat. Atès que per entrar en el recinte és precis un seguit de tràmits, ens estimem més aparcar la furgoneta a fora i avisar un dels refugiats de confiança de Dimitris. D'aquesta manera transferim part de la càrrega als residents d'Eleonas.

Tot i la bona feina d'aquest grup de voluntaris, Dimitris em confessa que a partir de 2023 no disposa de pressupost per pagar el lloguer del magatzem d'Atenes ni la benzina de la *nissan primastar*. Em suggereix de difondre la tasca social i facilitar un número de compte bancari per a possibles ingressos a nom de *SOS Refugees Greece*: ES291563262631326320654.

Banc d'Aliments. Fundació per a la lluita contra la fam.

A darrera hora del matí, hi ha endreça general. El magatzem restarà tancat tot el cap de setmana. En una de les prestatgeries apareix, mentre fem dissabte, una tassa amb referències a Linyola i caixes d'enviaments de *Lleida pels refugiats*. Una sorpresa que encara fa més entranyable l'estada a Grècia.

Publicat en el bimensual *Barret Picat*, de Linyola, Pla d'Urgell, el desembre de 2022